

det, som deres Mening maatte udtale, være det, som de, der ere satte til at lede Underviisningen, ubetinget skulle bøie sig for? Jeg veed vel, at man nu for Tiden søger at lette enhver Møie for Ungdommen og at gjøre Underviisningen til en Leg. Men lader os vel betænke, at det er en farlig Veie at slaae ind paa. Det gjælder visse her, at enhver Besyndelse er svær. Det ligger i Barnets Natur, at det ikke gjerne underkaster sig Anstrængelser og Møie, men det er netop en vigtig Deel af Menneskets Opdragelse, at det lærer at beseire sin Lyst, at det bøier sig under Pligtbudet, der siger: „det skal du gjøre“, selv om det koster Dvervindelse og Møie. Derfor skal man ikke gjøre Underviisningen til en Leg; man skal ikke indstrænke den til, hvad der behager Barnet eller maaskee ligesaa ukyndige Foresatte, men Skolen skal være sig sit Maal bevidst, og den skal med Alvor stræbe at fremme det. Den skal ikke i saa Henseende undergives deres Dom, der ikke ere kaldede til at være Dommere i saa Henseende.

Gram: Efter hvad der i dette Dieblif blev udtalt, havde jeg egentlig meest Lyst til at frasælde Ordet med Hensyn til § 1; thi det forekommer mig, at de Indvendinger, som den ærede Ordfører gjorde imod det, som jeg og Andre, der have talt i samme Retning, havde anført, virkelig nu ere fuldkomment gjendrevne; saalænge han imidlertid holder fast paa Paragraphen, saaledes som den nu foreligger fra Udvalget, er der dog et Punct, som jeg lægger særdeles Vægt paa. Der staaer nemlig, at ethvert Barn, som med stadig Flid har besøgt Skolen og ved Examen aflagt Prøver paa god Fremgang efter sin Alder — altsaa uden nogen Aldersbestemmelse — skal kunne fritages for Skolen i det paafølgende Halvaar. Man siger nu, at de saa kunne benytte Winterhalvaaret til at gaae i Skole, men der er den store Vanffelighed, at i mange Sogne — og det veed Enhver, der er bekendt med Forhol-

dene omkring i Landet — navnlig i Jyllands Vestegne, er det umuligt, at Børn i en Alder af 7 à 8 Aar kunne komme i Skole om Vinteren, og det vilde da være altfor haardt, hvis nogen Commission vilde straffe Forældrene med Mulet, fordi de holdt deres Børn hjemme i Sneefog og andet Uveir, hvor de have ofte mere end en Fjerdingvei at gaae i Skole paa flere Steder ad de daarligste og elendigste Veie, der kunne tænkes. Naar altsaa et Barn efter denne Lov skulde kunne fritages for Skolen hele Sommerhalvaaret for at komme ud at tjene, og Winterhalvaaret kan være saaledes, at Barnet ikke kan søge Skolen, naar faaer det da sin Skoleunderviisning? (Lindberg: De kunne læse hjemme!) Ja, Gud give, at alle Forældre vilde læse hjemme med deres Børn, men det kunne vi ikke stole paa.

Kirke- og Underviisningsminister: Hvad jeg kan have at erindre mod den foreslaaede § 1, er udtalt af flere ærede Talere, navnlig af de to sidste, saavel som af den ærede Taler fra Viborg (P. Hansen), og dertil kan jeg aldeles henholde mig. Der er kun een Bemærkning, som jeg skal tilføie. Man har troet, at det Betænkelige, der ellers kunde være i § 1, bortfalder derved, at Forældrene ikke efter deres Behag kunne tage Børnene hjem for et halvt Aars Tid, naar de have været flittige og gjort den Fremgang, man efter deres Alder kunde kræve, men at det derimod er overladt til Skolebestyrelsen. Det synes vel, at der paa Grund heraf ikke vilde være nogen Fare derved, men det er der dog virkelig. Naar det er en Lovregel, at Børn kunne fritages fra Skoleunderviisningen i enhver Alder, naar de have gjort den Fremgang, der er passende for deres Alder, saa kan jo Skolebestyrelsen ikke billigtviis nægte Forældre, hvis Børn ere i det Tilfælde, fritagelse for Skolegang i 1/2 Aar, naar disse Forældre ere traengende.